

Hemelvaart, Krijtberg, 30 mei 2019
Ben Frie SJ

'Het is goed voor u dat Ik heenga.' Jezus zegt ons dat het goed is dat Hij zich aan onze waarneming onttrekt, dat Hij voor ons sterft. Hij was menselijk in ons midden, maar Hij was voor ons nooit God geworden als Hij onze aardse werkelijkheid niet verlaten had. Pas de dood toont de volle werkelijkheid van een mensenleven.

Het heeft van de leerlingen veel tijd gevraagd om te verwerken wat er gebeurd was in hun leven door de ontmoeting met Jezus. Een grote verandering in je leven, een omwenteling vraagt tijd. Zoals het na een verhuizing tijd vraagt eer je weer weet wie je bent in je nieuwe omgeving.

Jezus' werkelijkheid heeft alle records gebroken. Alles wat je je kon voorstellen bij een goed mensenleven, ook dat van jezelf, is doorkruist door je ontmoeting met Jezus. Hij heeft je helemaal veranderd. Je bent jezelf niet meer, weet je, maar eer je identiteit zich hersteld heeft duurt het lange tijd, jaren. En dan nog zal telkens blijken dat je nog op zoek bent naar jezelf, naar je eigenheid, naar de zin en betekenis van je geschiedenis. Telkens onttrekt de kern van je leven zich aan je waarneming. Wij zijn een geheim voor onszelf.

Wij zien onszelf pas scherp als er iets gebeurt wat ons schokt en ons weghaalt uit onze vanzelfsprekendheden. De harde momenten van ons leven leren ons veel over onszelf. Ze zijn onthullend, maar ook heilig want ze onthullen diepe geheimen over onszelf, over de betekenis van onze levens, onze relaties en onze mogelijkheden. Wij krijgen een beeld van onze werkelijke diepgang.

Het vertrek van Jezus is een schok. Opnieuw komt die afschuwelijke werkelijkheid ons voor ogen van Goede Vrijdag. Een goede mens stierf, Hij werd vermoord zonder duidelijke redenen. Beslist geen crimineel, geen terrorist, maar een eerbare rabbijn die zijn volk trouw en consequent onderrichtte. Na zijn dood bleven we achter met veel vragen. Hoe kan het dat mensen dat doen? Hoe komen we in het reine met deze gebeurtenissen?

De kwellende vraag die de kop opsteekt te midden van het Joodse volk luidt keihard: is de Heer in ons midden of niet? Is dit Gods gestalte onder de mensen? Hoe kan dat? We worstelen met Gods werkelijkheid die zo haaks staat op de onze. Hoe weet je of God in je nabijheid is, of blijft? Hoe ervaar je dat?

Alleen door zijn heengaan, door zijn afwezigheid dus, toont God ons onze eindigheid, onze afhankelijkheid. Wij voelen hoe kwetsbaar wij zijn omdat God niet ingrijpt in onze lotgevallen. Wij worden op onszelf teruggeworpen. Hoe vind ik God nog in mijzelf als Hij zich terugtrekt uit mijn bestaan?

Maar doet Hij dat? Verdwijnt Hij volledig? Nee, ik zal u een helper zenden. Ik blijf in uw midden al is het anders dan mensen kunnen zien, of zelfs begrijpen. De heilige geest zal over u komen: het is meermalen beloofd. Hoe kan deze Geest zichtbaar worden, hoe kun je Hem ontmoeten, waar is Hij te vinden?

In de zomer bieden wij samen met een team van jonge jezuïeten een zomerretraite aan. Je hoeft er niet voor te reizen, het speelt zich hier af, in de kerk of in de naaste omgeving. Het belangrijkste element van de retraite is stilte. Eerst is de kunst om het stil te maken om je heen en dan in jezelf. En dan is de kunst om de stilte te laten zijn, te laten werken. Want als je in stilte op zoek gaat naar de Geest van God, zal Hij zich aan je tonen. Waarin? In je innerlijke bewegingen, in de gevoelens die bij je opkomen als je een meditatie doet bij een fragment uit de Schrift. Het kompas bij je zoeken naar de Geest is

je eigen innerlijke reactie op wat je leest of overweegt. Kom het eens uitproberen, 2, 3 of 4 dagen, begin augustus.

Mystieke schrijvers leven van die innerlijke bewogenheid, en ze beschrijven dat ze God ontmoeten, de Geest aanwezig voelen – maar evenzeer dat de Geest verdwijnt, dat die zich terugtrekt. Als Maria Magdalena Jezus ontmoet in de tuin van het kerkhof waar Hij begraven was, probeert ze Hem aan te raken en wil ze Hem vast houden. Maar Jezus' duidelijke reactie luidt: 'Houd Mij niet vast'. Onze neiging is om beslag te leggen op God, het heeft iets gretigs. Wat wij moeten leren is Hem te ontvangen, met open armen die zich niet om Hem heen sluiten. Kom in mij, win, ontwapen mij; zo luidt een lied dat die ontmoeting met God beschrijft. Aan God overlaten wat er gebeurt als je Hem zoekt – we moeten het leren, maar misschien leren we het nooit.

'Mannen van Galilea, wat staat ge naar de hemel te kijken? Deze Jezus die van u is weggenomen, zal net zo wederkeren als gij Hem naar de hemel hebt zien gaan.' Zagen we Hem naar de hemel gaan? Verbinden we met Hem een blik op de hemel, ja liefst in de hemel? Ja, ieder die zich verdiept in het leven van Jezus zoals dat in de evangelies is vastgehouden en het op zich laat inwerken, kan de hemel ontdekken. Jezus heeft een bres geslagen in onze eindigheid.

Hij was niet hier om een menselijk koninkrijk te stichten. Hij was hier om hemel en aarde weer met elkaar te verbinden. Wij kunnen het ervaren, en dan wordt ons gezegd: 'gij moet van dit alles getuigen'. Onze vertrouwdheid met Jezus maakt ons lotgenoten van Hem, wegwijzers als Hij naar de goddelijke werkelijkheid in ons.